

Beknopt verslag van de commissie Wonen & Ruimte van de gemeenteraad Emmen op maandag 11 september 2017 vanaf 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter	:	mevrouw T.C. Hoogeveen
Commissiegriffier	:	de heer F.W. te Winkel
Collegeleden	:	de heer J. Otter en de heer R. van der Weide
De commissieleden	:	de heer J.C. Scheltens (VVD), de heer H. Kruise (Senioren Belang Noord), de heer L.H. Herbers (Wakker Emmen), de heer J. van Wijk (Wakker Emmen), de heer D.M. Poelman (Wakker Emmen), de heer G.P. Rink (PvdA), de heer J.M.F. Hoek (D66), de heer A.H. Gijlers (CDA), de heer J.B.W. Wittendorp (CDA), de heer W. van Heusden (ChristenUnie), mevrouw J.G. Ensink (LEF!), mevrouw B. van der Woude (GroenLinks) en mevrouw R. de Weerd-van der Meij (DOP)
Verslaglegging	:	de heer D.P. Drolenga (Notuleerservice Mooi Werk)

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter Hoogeveen opent de vergadering om 19.30 uur en heet de aanwezigen welkom. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Actuele mededelingen college/presidium

Voorzitter Hoogeveen deelt mee dat de raadszaal sinds kort beschikt over nieuwe media-apparatuur met HD-kwaliteit. De motivering bij agenderingsverzoeken moeten donderdag 14 september uiterlijk 12.00 uur bij de griffie binnen zijn: dit geldt zowel voor raad als college.

3. Presentatie: n.v.t.

4. Spreekrecht

De heer B. Hoogeveen (inwoner Myriadeflat Emmen) spreekt na negen maanden in deze commissie opnieuw de zorgen uit over de (boven)bouwplannen aan Willinkplein-Zuid. B&W hebben die goedgekeurd zonder enige inspraak of overleg, waarbij de nadelen voor de bewoners terzijde worden geschoven. De ene wethouder zegt dat samspraak essentieel is, een collega heeft het over 'een open dialoog': dit staat haaks op de praktijk. De hoop is nu op de gemeenteraad gevestigd om nogmaals naar de niet-onredelijke bezwaren te kijken, vooral de bouwhoogte van 11 meter die vanaf het begin een thema en zelfs in strijd met het bestemmingsplan was. Voorheen stond de Myriadeflat aan de centrumrand, nu er middenin: hier hebben de bewoners niet om gevraagd. Bovendien wist de gemeente van de horecabestemming categorie IV af – op 10 meter van de flat – waarbij het restaurant een discotheek zou worden, terwijl de wethouder het alleen over 'reuring overdag' had en nachthoreca weersprak. De bewoners ervaren dit als niet-sociaal beleid en minachting van de kiezer en willen dat zij weer serieus worden genomen, teneinde de politiek geloofwaardig te maken.

Senioren Belang Noord informeert of de heer Hoogeveen straks geluidsoverlast vreest.

De heer B. Hoogeveen bevestigt dit, want de twee betrokken panden zijn vrij hoog, staan dicht bij elkaar en de bewoners slapen zowel voor als achter. Daarom zijn zij bang voor nachtelijke geluidsoverlast bij het verlaten van de discotheek.

De heer Moorman (inwoner Myriadeflat Emmen) wil de Emmense politiek een spiegel voorhouden. Meerdere raadspartijen wilden de bewonersbelangen meewegen in de uitvoering. De wethouder noemde sommige bezwaren begrijpelijk en wilde die bij de vergunningverlening betrekken. Helaas is dat niet gebeurd, liever ziet de heer Moorman een gemeente die meedenkt. Toch is hij hoopvol dat er planaanpassingen komen: het CDA staat voor gezamenlijke inzet bij leefbaarheid, de PvdA voor samen prettig wonen en werken in Emmen, Senioren Belang Noord wil dat senioren zich veilig moeten voelen – vooral in de eigen woonomgeving –, de VVD gaat voor een prettig woon- en werk klimaat in een vitaal Emmen, D66 luistert naar wat zich afspeelt alvorens de ambtenaren tot actie overgaan, de ChristenUnie wil samen de verantwoordelijkheid nemen om de samenleving leefbaar te maken, in het DOP-program ontbreekt het begrip ‘woongenot’, maar ook die partij (en LEF!) zou voor het woongenot van de Myriadebewoners moeten kiezen en dus tegen het bouwplan. De bewoners willen positief meedenken, zodat goede plannen en woongenot samengaan. Daarom nodigen zij de raad uit in de Myriadeflat om live te zien wat zo’n hoge nieuwbouw (11 meter hoog en op 10 meter afstand) vooral voor de onderste verdiepingen betekent.

PvdA gaat graag in op de uitnodiging van de heer Moorman.

CDA informeert of er overleg is geweest tussen bewoners en de gemeente en de ontwikkelaar.

De heer Moorman zegt dat uit de gesprekken met zowel de gemeente als de ontwikkelaar – die nauwelijks toezeggingen heeft gedaan – heel weinig is gekomen, ook in het vervolgproces.

Mevrouw S. Hoek (Stichting ErfgoedNetwerk Emmen) is erg ingenomen met de eerste Erfgoednota van Emmen, waarin het belang voor de cultuurhistorie, toerisme, recreatie en educatie wordt onderkend via de wettelijke kaders en ambities. De invulling van het oude dierenparkterrein is een stap in de goede richting. Een groot deel van de nota betreft het materiële erfgoed; de uitwerking van de regels ontbreekt om de Waardenkaart dynamisch te houden. Ook is voor het eerst geluisterd naar (de kennis van) organisaties en burgers: prima zaak – op een paar foutjes na. De stichting gaat ervan uit dat de gemeente doorgaat op deze succesvolle weg en de burgers blijft betrekken bij het dynamisch houden van de Waardenkaart. Zij ervaart steeds meer interesse in de eigen ooststaansgeschiedenis die meer is dan stenen: ook de verhalen en achtergronden. Een aandachtspunt is de brede vergrijzing onder de gedreven amateurs in het erfgoedveld, die niet alleen de continuïteit bedreigt maar waardoor ook kennis uit beeld raakt. Begrijpelijk dat de middelen voor (digitale) documentatie en educatie niet onder de nota valt, maar voor een goede vastlegging is meer nodig. Vandaar het pleidooi voor professionele ondersteuning in de budgettaire afwegingen in de Erfgoed- en Cultuurnota. De stichting streeft naar een sterkere organisatie door het minder vrijblijvend te maken en wil graag een EOP van de gemeente worden.

De heer De Boer (wooncorporaties Domesta, Woonservice en Lefier) is blij met de doelstelling in de Woonvisie om de inwoners zich thuis te laten voelen en een plek te laten vinden die past bij wensen en behoeften. De nota erkent volmondig dat Emmen na 2026 krimpt, zodat ook de woningvoorraad terugmoet door meer te slopen dan bij te bouwen. Hierdoor kan ook te veel ruimte ontstaan met leegstand tot gevolg. Gezien de demografische trend moet volgens de corporaties vooral in de dorpen gesloopt en vooral in Emmen gebouwd worden: dit wordt de komende jaren de centrale discussie. De kwaliteit van de Emmense voorraad moet beter en vanwege de vergrijzing komt er meer behoefte aan appartementen, wat vooral in Emmen tot meer hoogbouw zal leiden. Energieneutraal en gasloos bouwen in 2050 is een enorme stap. Domesta en Woonservice halen die normen, maar Lefier lang niet omdat het veel oudere gebouwen kent: dus meer sloop en in één keer naar energieneutraal. De corporaties vinden de lokale woonlasten te hoog, een belangrijk aandachtspunt bij de energiebesparing en huurprijsbepaling. Wel zijn zij erg tevreden over de totstandkoming van de Woonvisie via een efficiënt proces met voldoende aandacht voor huurders en bestuurders. 75% van alle woningen in de gemeente wordt bewoond door particulieren: die slopen en verduurzamen niet of nauwelijks en dat geeft te denken voor de visiedoelstellingen. De corporaties verwachten dat

het slechte deel uit koopwoningen ontstaan, waarvan de problemen veel lastiger zijn op te lossen en daar moet de Woonvisie meer aandacht aan besteden.

Wakker Emmen is het met het laatste oneens: de fractie ervaart dat particulieren in dorpen het nodige slopen en terugbouwen en voorziet best een goede kans hierin.

De heer De Boer erkent dat voor vervanging, maar landelijk leidt vergrijzing onder de eigenaren – zeker in de Veenkoloniën – nauwelijks tot vernieuwing in de onderkant van de markt.

CDA ziet een tegenstelling bij investeren in vervanging c.q. verduurzaming en de wens van niet te hoge woonlasten. Waar halen de corporaties het geld voor de financiering vandaan?

De heer De Boer wil de woonlasten in ieder geval constant houden. Verduurzaming gaat alleen gepaard met huurverhoging bij energielabelstappen; bij nul-op-de-meter-renovaties is de gevraagde energieprestatievergoeding even hoog als de energierekening. De corporaties willen hun investeringen uiteraard dekken en daar zit spanning met de woonlasten. Tegelijk kunnen de huren niet veel hoger meer, dus dit is inderdaad een zware opgave. Maar ook sloop kost geld, omdat het eigenlijk een desinvestering is. De krimp in deze gemeente is aanzienlijk minder dan in bijv. Stadskanaal: daar helpt de gemeente de inwoners met een sloopfonds. Op tijd aanschrijven via het kwaliteitsbeleid zorgt ervoor dat mensen hun woning voldoende bijhouden.

Mevrouw Muller (inwoonster) wil haar zorgen uiten over windenergie. De windmolens brengen de resultaten van megaproject LOFAR in gevaar omdat de afstand turbines-woningen bij Pottendijk te klein is. Is daarbij wel gedacht aan schadeclaims, die de overheid uiteindelijk afwentelt op de belastingbetaler? De Energienota meldt weinig nieuws, terwijl het collegeakkoord *'Aanpakken en doen'* heet: wat heeft Wakker Emmen als grootste partij met windenergie als voornaamste verkiezingsitem tegen plaatsing van windmolens gedaan? Haar wethouder windenergie stelt dat de glas-tuinbouw 71% van de energie verbruikt: waarom zijn de turbines dan niet daar geplaatst als de in de nota genoemde *'slimme integrale (duurzame) energiesystemen'*? Daar was ook het meeste draagvlak. Ambities als draagvlak en ruimtelijke aanpassing zijn vanzelfsprekend en dus feitelijk geen ambities. De Energienota wil het inruilen van wind voor andere energiebronnen met beide handen aangrijpen: waarom voert de gemeente dan wel de Structuurvisie Windenergie uit? Dit is geen *'Aanpakken en doen'* en evenmin *'durf en lef'*. De gemeente wil bij de Big Five *'inzetten op een duurzame energiemix die past bij de gemeente en waarbij zorgvuldige afwegingen worden gemaakt met de nodige versnelling'*. Dat klinkt mooi, nu nog uitvoeren. De inbreng van de kiezers zou cruciaal zijn. Logisch, maar de gekozen persoon vertegenwoordigt hun belangen niet. Maar dan moet die persoon wel weten wat er speelt onder de bewoners en zorgen dat er draagvlak onder hen blijft voor gemeentelijke besluiten.

De heer Wiertz (namens Platform N34, Actiegroep Westenwind, Tegenwind N34) vindt de titel van de ambitieuze Energienota mooi klinken: goedkope energie voor iedereen en 'energieke' burger(corporatie)s dankzij een gemeentelijk programma. Acht kernpunten en de Big Five in de nota zouden van lef moeten getuigen, gedragen door het volk zijn en de regentencultuur van indoctrinatie vanuit Assen en Den Haag beëindigen: van onderaf en niet opgelegd door de politieke elite. De heer Wiertz feliciteert de gemeenteraad met de doorwrochte nota: zij kan nog slechts een enkele kritische vraag stellen, want bijna elk energieterrein is genoemd. Thema van de bijeenkomst 10 oktober van Platform Beter Ondernemen Emmen is de rol van het lokale bedrijfsleven bij de nieuwe energietechnologieën, waar de uitgangspunten van deze nota gestalte kunnen krijgen en het ook van groot belang is dat de AHPD-innovatie kansen krijgt. De ontwikkelaar Raedthuys kan nog een miljoenenclaim verwachten, omdat de fokveulens van de heer Wiertz door de windturbines kromme voeten krijgen – hiervoor heeft hij wetenschappelijk bewijs. En hij kan bogen op ruime ervaring: in het verleden vocht hij succesvol meerdere ontwikkelplannen bij de Raad van State aan.

Mevrouw Nieman (Werkgroep Pottendijk Windmolenvrij) hoopt ruim een jaar later de raad alsnog te overtuigen van het ongelijk bij de plaatsing van windmolens. De Energienota biedt openin-

gen om andere duurzame energiebronnen met beide handen aan te grijpen, waarbij stevig op zonne-energie wordt ingezet. De Werkgroep ziet daar ook veel meer draagvlak onder de bevolking, waarmee ook sneller resultaat is te boeken; zij heeft zich deels aangesloten bij de Werkgroep Wind voor Zon Emmen en onderhoudt contact over de gezamenlijke weerstand tegen windturbines t.b.v. andere energievormen met andere actiegroepen en Solar Fields. De gemeenteraad moet goed de tijd nemen voor alternatieve bronnen die wél draagvlak kennen: die zijn er echt, wat de commerciële initiatiefnemers ook beweren – zij zijn uit op winst i.p.v. een duurzame wereld door, achter bewoners en lokale politici om, te klagen bij de provincie. Bij de raad ervoer Pottendijk Windmolenvrij steeds begrip voor zijn standpunten. De wethouder gaf mondeling aan, het liefst de windopgave in te willen ruilen voor andere vormen. Hoog tijd dat hij hieraan gevolg geeft richting provincie. Ook minister Kamp wil meer wind op zee: waarom houdt de raad dan toch vast aan een achterhaald plan en doet zij natuur en toerisme in Emmen onnodig geweld aan? Mevrouw Nieman roept de raad op, de verouderde windtechniek los te laten voor andere, minder belastende duurzame energievormen; het zou van wijsheid en lef getuigen om de Energienota daarop in te richten.

VVD vraagt of de wethouder bij de uitspraken over andere vormen concreet was in het gesprek.

Mevrouw Nieman (Werkgroep Pottendijk Windmolenvrij) antwoordt dat hij daar geen termijn bij noemde. De VVD-fractie kan details beter zelf aan de wethouder vragen.

De heer Feldhaus (Werkgroep Zon voor Wind Emmen) wil niet alleen tegen windenergie zijn, maar ook zonne-energie als alternatief aandragen. Betrokkenheid van de inwoners bij zonne-initiatieven, mede-eigendom van zonneprojecten en lagere energierekeningen e.d. in de Energienota zijn erg aansprekend. Over windenergie staat er niet veel in: kennelijk moet Emmen daarmee leren leven. De nadelen hiervan werden in diverse gesprekken met raadsleden en de wethouder gedeeld. De nota wil die inruilen voor andere energievormen zodra er een opening is: dat is positief, maar is het geen loze kreet? Gaat Emmen wachten tot Den Haag ineens tot inkeer komt? Liever scheppen raad en college duidelijkheid richting provincie en Tweede Kamer: ‘duurzame energie: ja’, maar ‘wind: nee’. De Werkgroep heeft een kaartje gemaild, waarop het zonnevlak maar een klein postzegeltje is en niet ten koste gaat van vele hectares kostbare landbouwgrond. Er zijn andere opties om wind door zon te vervangen dan zonneakkers, met als voordelen: draagvlak, revenuen voor omwonenden, geen gezondheidsrisico’s en behoud van het mooie open landschap. De Werkgroep verzoekt de raad dringend een bijpassende formulering alsnog op te nemen in de Energienota.

5. Rondvraag

Wakker Emmen heeft zes rondvragen. 1) De fractie vindt het vanwege de kinderveiligheid niet acceptabel dat er in Weite- en Klazienaveen achterstallig onderhoud van speeltuinen is. Welke acties zijn al ondernomen c.q. gaat het college nog ondernemen om dit weg te werken? 2) N.a.v. de ongelukken recent en in het verleden bij de kruising Burg. Ossenlaan/Veenschapsweg/Kanaalweg (Schoonebeek) hoort Wakker Emmen veel signalen dat hier iets aan moet gebeuren. Wat zijn B&W voornemens om deze kruising veiliger te maken? 3) Al geruime tijd wordt gewerkt aan een oplossing voor de Ermerweg; de veelbesproken ‘knip’ is van tafel. Wat is de status en wanneer komt het college met een definitieve oplossing? 4) Bij de (surf)vijver bij het tuinbouwcentrum in Klazienaveen is prachtige natuur ontstaan waar vissers via verpachting gebruik van maken. Er zijn gesprekken gevoerd om de vijver vol te leggen met zonnepanelen. De fractie is absoluut voor zonne-energie maar heeft bedenkingen tegen deze locatie, zeker daar elders genoeg ruimte is. Delen B&W deze mening? 5) Tijdens hun lange fietstocht de gemeente zijn de 20 ambtenaren en politici ongetwijfeld de vele onregelmatigheden op de fietspaden tegengekomen. Komt hier nog een plan van aanpak voor? Er loopt een burgerenquête voor ideeën over verbetering van de fietsmogelijkheden. Graag een terugkoppeling hiervan. 6) Raedthuys en Yacht hebben medio augustus per brief de provincie opnieuw verzocht de regie over windenergie van Emmen over te nemen – tot stijgende verbazing van de fractie. Wat vindt het college hiervan en is er al met de provincie overlegd?

Wethouder Van der Weide 1) heeft gepraat met EOP Klazienaveen over de klachten, waarna inspectie inderdaad achterstallig onderhoud uitwees. Afspraak is dat weg te werken. Ook na inspectie van de speeltuin in Weiteveen is besloten gemeentebreed alle spoeltoestellen te inspecteren om ze voor de hele gemeente up-to-date te maken. 4) Het zonne-initiatief in Klazienaveen en de uitkomst van het overleg met de Hengelsportfederatie zijn het college bekend, dat op dit moment een gewogen afweging over het plan aan het maken is. Naar verwachting komt men in oktober met een besluit. Dat wordt eerst met initiatiefnemer teruggekoppeld, daarna ook met de raadscommissie. 5) Bij de Begroting 2016 is, naast structureel extra geld voor wegenonderhoud, extra budget gekomen voor de aanpak van wortelopdruk op voet- en fietspaden om die forse achterstand weg te werken met een meerjarig uitvoeringsprogramma. De suggestie van Wakker Emmen zal wethouder Van der Weide doorspelen aan college Kleine t.b.v. diens fietsplan. 6) Het college meent dat het verzoek van de windontwikkelaars niet op deze manier zou moeten, dit had beter in het gebiedsplatform conform de Gedragscode gekund. De provincie heeft diverse partijen uitgenodigd voor overleg nog in september. Vooralsnog gaan B&W er niet vanuit dat de provincie de regie zal terugnemen.

LEF! vraagt of de wethouder al contact heeft gehad met Raedthuys en Yacht over hun brief. Daar dit een gevoelig dossier is, is voorstelbaar dat de wethouder ook met omwonenden heeft gepraat.

Wethouder Van der Weide ontkent dit, maar wil hoe dan ook in gesprek blijven – eerst via het platform conform de Gedragscode en andere afspraken binnen het gebiedsproces. De bewoners hebben e.e.a. reeds keurig verwoord in een schriftelijke tegenreactie.

Wethouder Otter zal vraag 2 en 3 doorgeven aan collega Kleine voor schriftelijke beantwoording.

PvdA informeert of B&W de bewoners Myriadeflat betrokken hebben bij de ontwikkelplannen voor Willinkplein-Zuid. Zo niet, vindt nog overleg plaats en hoe wordt e.e.a. opgetuigd? Graag ook meer info over horecacategorie IV die een van de insprekers noemde: dit is de PvdA niet bekend.

Wethouder Van der Weide antwoordt dat ontwikkelaar Van Dijk bezig is met de uitwerking van het bestemmingsplan, met als kader de bouwvolumes qua oppervlaktes en hoogtes, scenariokeuzes en de grondexploitatie. Eind augustus is gepraat met de Myriadeflat, waar werkafspraken zijn gemaakt over vergunningverlening, inrichting openbaar gebied e.d. Wellicht leidt dat iets ‘verzachtend’ door op het ontwerp, maar Van Dijk is wel leading. De wethouder begrijpt het dubbele gevoel bij de bewoners over die belangenafweging, maar B&W streven ernaar de werkafspraken na te komen en in gesprek te blijven. De horecacategorie hangt af van de vergunningaanvraag, maar die is nog niet binnen. Zodra dat bekend is, zal het college de raad hiervan op de hoogte brengen.

CDA leest in de notulen dat het college bij een eerdere commissie stellig meedeelde dat het niet de bedoeling is dat er nachthoreca naast de Myriadeflat komt. Kunnen B&W dat nog eens bevestigen?

Wethouder Van der Weide stelt voorop dat bij de invulling van Willinkplein-Zuid nachthoreca niet meteen de voorkeur heeft van de gemeente. Hij heeft de Myriadebewoners meegedeeld dat hun (overlast)bezwaren in de beoordeling van de vergunning worden meegenomen. Uiteindelijk is het aan de initiatiefnemer met welk type aanvraag hij zal komen.

CDA ziet in stuk 11I dat het busparkeren t.b.v. Wildlands bij de Schapenveenweg zal plaatsvinden, terwijl het bij de raadsbehandeling nog de bedoeling was dat in het centrum te doen. Waarom is het centrum geen optie meer? Het CDA heeft geen behoefte aan rijen wandelaars over die route.

Wethouder Van der Weide vertelt dat Wildlands de gemeente om een oplossing heeft verzocht voor het busparkeren. Schapenveenweg kwam als beste permanente optie naar voren qua realiseerbaarheid en parkeerruimte. In het centrum zijn niet veel opties, uiteindelijk is het aan Wildlands met reisorganisaties om daarmee om te gaan. Ook bij de Hoofdstraatlocatie is dat indertijd goed gegaan.

D66 refereert aan een eerder idee het busverkeer voor Wildlands over Meerdijk te laten gaan als een soort transferium en dan naar de parkeerplaatsen langs de Hondsrugweg. En waarom overlegt de wethouder dit met Wildlands? De gemeente gaat toch over het parkeerbeleid en halteplaatsen?

Wethouder Van der Weide zet uiteen dat Meerdijk alleen op piekdagen als transferium zou worden ingezet als onderdeel van een reguliere dienstlijn.

6. Bespreken C-stukken: n.v.t.

7. Bespreken B-stukken

7A. Energienota 2017-2020

Eerste termijn

VVD vraagt zich af waarom het opstellen van de nota zo lang duurde, omdat de uitvoering in januari 2017 zou starten. De ambitie is her en der wel heel stellig, zoals de volledige voltooiing van de omschakeling van fossiele naar duurzame energie rond 2050. Ambitie is goed, maar het is beter die meer als uitgangspunt te formuleren. Meer dan gemiddeld energieverbruik vindt plaats in de glastuinbouw en industrie: de gemeente zet vooral op transitieprojecten in en WKK-netten voor restwarmte. Is al met die sector overlegd over het realismegehalte? In meerdere moties en amendementen zaten voorstellen op dat vlak waardoor Emmen uniek had kunnen zijn, maar die werden toen weggewimpeld door het college. Nu duiken ze weer op in de Energienota. Inmiddels worden dergelijke initiatieven al in het Westland ontwikkeld – tot grote spijt van de VVD. Hoe realistisch is de wens van B&W om windenergie in te ruilen voor andere bronnen of willen zij hiermee wederom valse hoop wekken bij de inwoners? De gemeente pakt particuliere initiatieven best heel goed op, maar hoe zit met de aanschaf van elektrische auto's, LED-verlichting e.d.?

Senioren Belang Noord vindt de Energienota ondanks de talrijke ambities te vrijblijvend, niet uitgewerkt en soms onrealistisch – zeker bij de inruil van wind- voor zonne-energie. De beperkte subsidies baren zorgen: kan er extra geld komen, zodat meerdere partijen hiervan kunnen profiteren?

Tegen een energieneutraal Emmen in 2050 zullen volgens **Wakker Emmen** weinigen zijn, maar de rol van de gemeente is slechts faciliterend. Op dit moment stijgt het energieverbruik, terwijl er lokaal toch al jarenlang aandacht is voor schone energie; de fractie denkt dat alleen energiebesparing succesvol kan zijn. De gemeente kan een goed voorbeeld geven bij haar eigen gebouwen, wagenpark en inkopen; het plan van aanpak daarvoor is vrij snel op te stellen. Wakker Emmen wil verder denken: moet de verlichting in de Hondsrugwegtunnel en in gemeentepanden wel de hele nacht aan? Of aandacht voor voorlichting t.b.v. het vergroten van het bewustzijn: het dure warmteverlies door het open laten staan van winkeldeuren of een flyer met besparingstips. Op provinciaal niveau: waarom twee energielurpende ijsbanen realiseren? De snel stijgende energie- (en dus woon)lasten zijn in strijd met de ambitie inzake de woonquote van 30% in de Woonvisie. Wakker Emmen is blij dat deze raadsperiode de woonlasten niet of nauwelijks zijn gestegen en blijft zich inzetten die trend te handhaven. Dit bevestigt de noodzaak tot energiebesparende maatregelen, zoals de pilot in Emmerhout. Goed en ambitieus dat de Energienota de kwaliteitsverbetering van woningen koppelt aan energieneutraliteit: op welke termijn denken B&W hier stappen in te zetten? Verstandig de looptijd van de nota niet te lang te maken gezien de komende technologieontwikkelingen. De fractie heeft er alle vertrouwen in dat het doel van energieneutraal in 2050 is te bereiken.

PvdA is blij met de Energienota, al had die eerder af kunnen komen. De gemeente moet samen met inwoners en bedrijfsleven streven naar een z.s.m. te bereiken duurzame, energie- en CO2-neutrale samenleving gezien de (im)materiële schade van het gebruik van fossiele brandstoffen. De fractie onderschrijft de visie en ambitie. De gemeenterol is faciliterend, waarbij de implementatie wordt overgelaten aan burgers en bedrijven. De PvdA is voor besparing (warmtenetten) én duurzame energieopwekking én gebruik duurzame middelen: deze begrippen komen nagenoeg niet voor in de nota. Willen B&W aan de slag met (onderzoek naar) warmtenetten op bedrijventerrein Bargermeer, via een combi van de portefeuilles duurzaamheid en economie? Zonne-energie is divers in te zetten: daken van woningen/bedrijven en zonneweiden. Verdere areaaluitbreiding naast 200 ha. ziet de fractie vooral op daken: is het college bereid dit te onderzoeken? Zonneakkers gebruiken dure landbouwgronden, verrommelen het buitengebied en zijn alleen rendabel te krijgen met SDE-subsidies.

In 2012 verzocht de raad al om een haalbaarheidsonderzoek naar geothermie: het SodM stelt die risico's gelijk aan die in de olie- en gassector. Gezien de ervaringen in Groningen en haar grote zorg over de bevingsschade in Emmen meent de PvdA dat de gemeente hierin erg terughoudend moet zijn; moet de gemeente überhaupt wel doorgaan met die ontwikkeling? Tot slot het verzoek om een voor 2020 geactualiseerd energieprofiel in de nota (per 2014).

CDA ziet dat er gezien de klimaatverandering steeds meer draagvlak is voor beperking van de uitstoot van broeikasgassen voor toepassing van schonere energievormen. Emmen kende in 2014 een aandeel van 3,7% duurzame energie, dus er moet nog heel wat gebeuren om de doelstellingen te halen via wind, zon én (dus niet 'of!') geothermie. Met de uitruil van windenergie voor andere vormen alleen is dat niet haalbaar volgens het CDA. De fractie maakt een kanttekening bij zonneakkers met hun grote beslag op landbouwgrond; zij wil maximaal inzetten op daken en braakliggende terreinen. Uit de evaluatie blijkt een groeiende weerstand tegen windenergie: de weerstand is bekend, niet dat die zou groeien. Ook is er een beperkt bewustzijn bij de inwoners omtrent de noodzaak tot ombouw van de energievoorziening. Bij die 'sense of urgency' ligt naast faciliteren de belangrijkste taak voor de gemeente. Alleen dan zijn de doelen te halen. De fractie kan zich ook vinden in de actielijn besparing: immers, energie men niet gebruikt, hoeft men ook niet op te wekken.

ChristenUnie ondersteunt van harte het ambitieuze streven naar voltooiing van de transitie in 2050. Het college ziet het nemen van besparingsmaatregelen in de woonsector als kans qua kwaliteitsimpuls en niet als grote kostenpost voor bewoners. Echter, dat is het wel gezien het inkomensniveau van veel inwoners. De gemeente wil ook de bedrijven daarbij niet op kosten jagen, maar hoe zit dat met de burgers? De ChristenUnie ziet hierin een gezamenlijke inspanning van burgers en bedrijven met ondersteuning van de overheid via stimuleringsbijdragen. De fractie staat achter de uitvoeringsplannen, al hadden die er al eerder moeten zijn. Communicatie met burgers en bedrijven daarbij is essentieel, de rol van corporaties mag explicieter genoemd worden in de nota. Faciliteren, de rol die B&W met name voor zich ziet, is te beperkend: ook en vooral stimuleren en initiëren horen erbij. Wel staan in de nota goede ideeën hierover. Het goede voorbeeld geven (bijv. straatverlichting) is ook belangrijk. De fractie is het echt oneens met de stelling dat het urgentiebesef ook ineens kan afnemen: de maatschappelijke ontwikkelingen gaan permanent de andere kant op. De keuze tussen energiebronnen vergt altijd afwegingen: hoge windturbines hebben grote invloed op de horizon, maar er kan wel van alles onder groeien – in tegenstelling tot zonneakkers. De ChristenUnie onderschrijft volledig het VVD-betoog over de glastuinbouw.

D66 is het eens met de eerdere opmerkingen over het tempo van totstandkoming van de nota, maar is toch blij dat hij er nu is. De nota hinkt op twee gedachten: de eigen ambities van de gemeente versus faciliteren van anderen. 71% van de energie wordt verbruikt door industrie en tuinbouw: de ambitie om die terug te dringen, ontbreken in de nota. Hij stelt dat alle woningen energiezuinig moeten worden, maar daar meer dan de helft uit koopwoningen bestaat, vraagt D66 hoe het college de eigenaren tot energiebesparing wil verleiden. Dakzonnepanelen op gemeentepanden zijn al oude plannen. Hoe staat het hiermee, bijv. het wagenpark z.s.m. op waterstof laten rijden? Geothermie wordt nauwelijks genoemd: een gemiste kans, bijv. bij de woningbouw in de Delftlanden en het mensenpark kan dit een toepasbare vorm zijn. B&W willen afspraken met het MKB over energiebesparing, maar daar dit overwegend huurpanden zijn, lijkt het beter om met de verhuurders te praten. Het gasverbruik in de gemeente is enorm hoog, maar er staan geen maatregelen in de Energie-nota om dat te verlagen. D66 is blij dat zijn opmerkingen over warmtenetten en de energiehotspot, ondanks eerdere tegenspraak, alsnog als voorbeelden worden genoemd in de nota.

GroenLinks ziet een grote aandacht voor zonne-energie, maar waarom die niet koppelen aan straatverlichting en zonnepanelen op basisscholen, zoals geopperd bij de Kadernota, om de ambities ook in de praktijk waar te maken? De fractie vindt de genoemde ambities prijzenswaardig, omdat de

gemeente er dan ook naartoe kan werken, maar dan wel m.b.v. termijnen. Zij kan door schone toepassingen in het wagenpark ook het goede voorbeeld geven. Het lokale energieverbruik is hoger dan in Groningen, waarvan het merendeel door bedrijven en een in 2014 weinig aandeel duurzaam (3,7%). Wat hielden die vele duurzaamheidsprojecten dan in? Vanwaar dit magere resultaat? Waarom heeft het college niet ingespeeld op de mooie duurzame initiatieven in de glastuinbouw (WKK) en het Emmterrein (wind)? De insprekers vielen over de zinsnede om windenergie waar mogelijk in te ruilen voor andere vormen. Achten B&W dit wel realiseerbaar of scheppen zij verwachtingen bij de burgers die ze niet kunnen waarmaken? Het vertrouwen in de politiek is immers al zo laag.

DOP vindt de Energienota behoorlijk ambitieus, de fractie zal hoe altijd tegen windenergie blijven: de techniek is achterhaald, de exploitatie is slechts rendabel door subsidies en alleen de bouwers en ontwikkelaars worden er beter van. Zo laat Raedthuys keer op keer zien, geld het belangrijkste te vinden, maar de DOP vindt gezien de grote nadelen van windenergie de burgerbelangen minstens zo belangrijk. Dat is de reden waarom de fractie tegen de nota zal stemmen, al is hij prima opgezet. **VVD** beluistert dat de DOP het wel eens is met de ambities in de Energienota en neemt aan dat die fractie dan ook alternatieven kan aandragen, die het doel 'energieneutraal in 2050' haalbaar maken? **DOP** ziet die vooral in meer zonneakkers, meer energieneutrale woningen e.a. Of die toepassingen de gemeente nu in 2050 of 2070 energieneutraal maken, de doelen zijn hiermee te halen.

Reactie college

Wethouder Van der Weide wijst op de lange looptijden van het transitieproces (2020, 2040 vs. 2050), die de opgaven van het Klimaat van Parijs, rijks- en provinciale doelstellingen bemoeilijken. De gemeente is ook afhankelijk van lokale omstandigheden: een atypisch energieprofiel door de vele industrie en glastuinbouw. De eerdere Energienota maakte al gewag van de in gang gezette projecten, de nieuwe nuanceert ook de stelligheid o.a. met 2020 als eerste mijlpaal en de vele onzekerheden op de route naar 2050. Met de nota sec zijn de doelen niet te bereiken. Er is al staand beleid in de Energienota en Milieuagenda (pilot-Emmerhout, opgestart door de provincie) en de Woonvisie zal inspelen op toepassing in de woonwijken uit de jaren '50/60, om kwaliteitsimpuls aan duurzaamheid te koppelen. De formulering 'de uitvoering start in januari 2017' is ongelukkig is, de nota was in december jl. hoe dan ook nog niet gereed.

PvdA beluistert dat de pilot-Emmerhout bij de provincie is gestart, maar de essentie van dit soort projecten is toch dat zij van onderop komen, met draagvlak als vliegwieleffect?

Wethouder Van der Weide licht toe dat de exercitie van de provincie heel goed met de gemeentelijke opgave matchte. Zonder 'bottom-up' is geen draagvlak of medewerking van eigenaren mogelijk om mee te doen. Niet alleen het grote aandeel huurwoningen, ook 'gespikkeld' bezit huur-koop is een complexe opgave. Bij de verkenning in Emmerhout worden huurders, eigenaren en corporaties betrokken om te komen tot een businesscase en financieringsmodellen. Dat proces vergt enige tijd maar is wel interessant. Er waren al individuele ideeën, maar voor de noodzakelijke schaal-sprong is Emmerhout zeer geschikt. Die ervaringen zijn elders in de gemeente te gebruiken.

D66 informeert of de uitrol sec afhankelijk is van de pilot in Emmerhout.

De geschiktheid van die wijk heeft volgens **wethouder Van der Weide** te maken met het type bebouwing en leeftijd. Hij gaat er daarom van uit dat Emmerhout de meest kansrijke proeftuin is om goede bouwstenen voor verduurzaming op te leveren. Omruilen van wind voor andere bronnen: de nota geeft bewust niets aan over het realiteitsgehalte, maar wil wel aangeven dat áls die mogelijkheid zich voordoet – afhankelijk van de provinciale en nationale ontwikkelingen, die op dit moment erg beperkend werken – de gemeente er ruimte voor moet bieden. Zelf het goede voorbeeld geven: bij vervanging wordt de nieuwste duurzame techniek (LED) toegepast. Met het uitschakelen van de tunnelverlichting is al geëxperimenteerd, maar of dit het meeste soelaas beidt, valt te betwijfelen. Wel zet de gemeente z.v.m. in op zuinig (licht)verbruik. Het klopt dat zij naast faciliteren ook eigen initiatief moet tonen: in dat kader wordt het warmtenet vanaf het Emmterrein naar de Boermarkeweg en Angelslo ook heel expliciet in het uitvoeringsplan (hst. 5) genoemd. Gemeenteregie

kan partijen bij elkaar brengen in dat complexe proces, uiteindelijk hangt het ook van de bedrijven zelf af. In dat verband biedt het feit dat het Emmterrein een nieuwe eigenaar heeft, zeker kansen.

PvdA is blij met de overtuiging dat dit terrein kansen biedt, maar hoe actief willen B&W zijn?

Wethouder Van der Weide zegt dat die kansen er zijn, de gesprekken met de eigenaren lopen al.

VVD memoreert dat het argument ‘nieuwe eigenaar’ ook in het amendement van medio 2016 weggeveegd was, maar tot grote verbazing van de fractie nu ineens alsnog te berde komt.

Wethouder Van der Weide betoogt dat het uiteindelijk staat of valt met hoe een terreineigenaar om wil gaan met de energievoorziening. Restwarmte is een kans, ook voor bewoners aan de Boermarkeweg en Angelslo, en het college is blij dat ook de nieuwe eigenaar die kans erkent. De opsporingsvergunning voor geothermie voor de gemeente is verlengd en die is als kans te zien. Wel is het door de mogelijke afzet en afname en de nodige risico’s lastig een goede businesscase op te stellen: die techniek moet wel veilig en verantwoord toegepast kunnen worden. Wel of niet boren hangt sterk samen met de bodemsamenstelling en is onderhevig aan strenge toezicht- en veiligheidsprocedures. Daarom voelt het college er niets voor, geothermie op voorhand uit te sluiten. Het signaal dat de PvdA afgeeft over de veiligheid, is al ondervangen in de nota. Zonnepanelen op daken worden mogelijk gemaakt d.m.v. zonnelingen (jaarlijks ruim € 1 mln., waar goed gebruik van wordt gemaakt). Wel zijn zonneakkers sneller exploitabel te maken. O.b.v. meerdere insprekers deze avond en het aantal actiegroepen groeit landelijk wel degelijk de weerstand tegen windenergie. Het lage percentage duurzame energie toont exact aan hoe lang de weg naar energieneutraal nog is. Dit vergt naast duurzame energieopwekking ook besparing en beide lijnen staan verwoord in de Energienota.

Tweede termijn

CDA stelt dat de weerstand tegen windenergie genoegzaam bekend is in den lande, maar haar vraag was of die weerstand in deze gemeente groeit. Naast faciliteren ziet de fractie ook een gemeenterol weggelegd om het urgentiebesef bij de burger te vergroten: deelt de wethouder die mening?

ChristenUnie verzoekt de wethouder alsnog in te gaan op haar opmerkingen over de eerdere initiatieven van de glastuinbouw.

D66 herhaalt zijn vragen over hoe het MKB te betrekken bij de duurzaamheidsambities in de nota, het energieneutraal maken van koopwoningen en het gemis van acties op het gebied van het forse verbruik van gas in deze gemeente. De fractie herinnert de wethouder aan de motie uit december 2016 van LEF! en D66 (in gesprek gaan met bedrijven Emmterrein over warmtenet), waar verder alleen de DOP voor was. Nu omarmt de wethouder die geheel, wat D66 tot tevredenheid stemt. In het raadsvoorstel staat dat ook het Rijk middelen zal fourneren voor actieplannen: heel fijn, maar om welke bijdragen en bijbehorende voorwaarden gaat het dan en wanneer is daar zekerheid over?

GroenLinks roemde juist de ambities en duidelijke stellingname in de Energienota om de doelstellingen te behalen, maar betreurt dat de wethouder in zijn reactie e.e.a. weer nuanceert. De steeds extreme weersomstandigheden in binnen- en buitenland nopen juist om krachtdadig op te treden in het energiebeleid. Juist de gemeente Emmen staat nu immers voor een belangrijke opgave gezien het huidige lage aandeel duurzame energie.

VVD vindt dat de weerstand tegen windenergie niet af te meten is aan het aantal insprekers op één commissieavond en hoort graag de nadere reactie van de wethouder op de CDA-vraag hierover. De VVD geeft de voorkeur aan zonnetoepassingen op daken i.p.v. op landbouwgronden. Het jaarbudget voor zonnelingen is snel uitgeput. Daar de opgave asbestverwijdering vele vierkante meters betreft, is daarin een duurzaamheidsversnelling te realiseren met additioneel budget – al dan niet met cofinanciering van de provincie en bedrijven als FrieslandCampina, Coberco en AVEBE, die al bezig zijn met dergelijke toepassingen in de agrarische sector. Hiermee en ook naar de industrie toe is het beoogde resultaat in het actieplan van 300 huishoudens uit te breiden. Bij Energiesystemen

2.0 is een van de beoogde resultaten een gedragen ontwikkelvisie met de glastuinbouw. Hoe concreet is dat en staat die sector hiervoor open? De proceskosten en € 1 mln. aan revolverende fondsen uit de Kadernota staan in dit raadsvoorstel, maar kan dat kaartje ook in de Begroting worden opgenomen ter verduidelijking naar de inwoners?

Wakker Emmen informeert hoe het momenteel staat met het grensoverschrijdend energiebeleid, zeker in relatie tot de oude verdragen. Is het plaatsen van turbines aan de grens juridisch mogelijk?

PvdA is blij met de voorkeur van de VVD voor zonnepanelen op daken. Het budget van € 1,3 mln. voor zonnelingen raakt snel uitgeput: opnieuw het verzoek aan B&W om te onderzoeken welk extra budget nodig is, dan kan de raad besluiten dit proces al dan niet te versnellen. Volgens de wethouder zijn zonneakkers op landbouwgronden sneller uit te leggen: is hij inderdaad van plan de 200 ha. uit te breiden? De vraag over het energieprofiel per 2020 is niet beantwoord.

Reactie college

Wethouder Van der Weide zegt toe, met een doorkijk te komen naar 2020 inzake het energieprofiel. De Structuurvisie maakt 200 ha. zonneakkers mogelijk. De vergunde status ad 60-70 ha. is dit en volgend jaar realiseerbaar mede dankzij SDE-subsidie – zonnig nieuws. Ook positief dat de burgers de weg snel weten te vinden naar de zonnelingen, maar het gaat ook in golfbewegingen, dus extra budget naar voren brengen kan tot nog meer succes leiden. Bij de koppeling zonnepanelenasbestverwijdering in de agrarische sector zal goed bekeken moeten worden hoe dit te versnellen is en waar de behoeften liggen: B&W nemen die opmerking van de VVD mee en kijken of dit in een actieplan is te verwerken. Het college heeft geen wetenschappelijke onderbouwing voor de groeiende weerstand tegen windenergie, maar sinds de vorige Energienota neemt die wel toe. Bewustwording is inderdaad bij uitstek een taak in de overheidscommunicatie, die aantakt op de eigenvoorbeeldrol. De wethouder is voorts niet van plan de zeer uitgebreide discussie in 2016 rondom windenergie in de glastuinbouw nu over te doen. I.s.m. DEO is een MKB-duurzaamheidslening met lage rente in de markt gezet, die MKB'ers goed en snel weten te vinden. Directe communicatie over die revolverende fondsen met het veld is veel adequater dan via de lastig te lezen Begroting. De tekst in het raadsvoorstel over rijksmiddelen: de verwachting is dat het Rijk extra geld beschikbaar zal stellen voor het (mede) realiseren van de energietransitie. Het wachten daarbij is op het nieuwe kabinet. Of de glastuinbouw mee wil in verduurzaming, zullen de gesprekken moeten uitwijzen. Voor het project-Zwartenbergerweg wordt verwezen naar de collegebrief van voor het zomerreces.

Voorzitter Hoogeveen stelt vast dat dit raadsvoorstel als B-stuk naar de raad gaat.

7B. Woonvisie 2018-2023 “Thuis in Emmen, snoeien doet bloeien”

Eerste termijn

GroenLinks ziet na vele verzoeken vanuit de raad eindelijk de Woonvisie voorliggen, tot stand gekomen met vele partijen. De stelling van voldoende sociale woningbouw spoort niet met de wachtlijsten van soms 2-3 jaar. Voor (niet-vergrijzende) zzp'ers zijn weinig betaalbare huurwoningen mogelijk waardoor zij aangewezen zijn op de particuliere woningmarkt. De fractie had graag meer over duurzame energie gelezen in de visie. N.a.v. de insprekers van de Myriadeflat: waar en waarom überhaupt hoogbouw? Er is ruimte en er wordt gesloopt. Eigenaren nemen driekwart van de woningen in beslag: hoe denken B&W hen te benaderen?

D66 vindt de uitgangspunten van de Woonvisie uitstekend. Is de Seniorenraad geraadpleegd? Die ontbreekt bij de gesprekspartners. Zegt de staafdiagram op blz. 9 dat de gemeente 1.400 huurappartementen achterloopt op de behoefte? 6% van alle huishoudens is ontevreden. Klopt dat wel? Want meer dan de helft woont in koopwoningen. 400 huur- en koopwoningen moeten verbeterd c.q. na sloop vervangen voor nieuwbouw worden, maar kan het laatste wel bij koopwoningen? Het thema

woon-werk komt niet voor in de visie. Gebeurt dat nog in een andere nota? Verkoop van slechte en/of ongewilde sociale huur is ongewenst, maar wat is dan wél gewenst?

LEF! haalt als aandachtspunten vooral krimp en lage inkomens uit de visie, die het belang van werkgelegenheid en armoedepreventie onderstrepen, maar ook het zijn van een groene aantrekkelijke woongemeente. De insteek ‘andere doelgroepen’ is goed te volgen, maar wat zijn de voorwaarden voor kamerverhuur? Los van de vraag moet de gemeente hier extra (communicatie)aandacht aan besteden richting alle betrokkenen. Bij energieneutraal mist LEF! de aandacht voor verstening: er is steeds meer (regen)overlast en samen met IVN zijn bewoners meer voor groene daken en tuinen te enthousiasmeren. Er zijn mooie resultaten te zien van duurzame om- of herbouw in de sociale huur door corporaties. Geldt dat ook voor projectontwikkelaar? Is het al tijd voor ‘groene leges’? De fractie is blij met de uitgebreid beschreven kwaliteitseisen in het afwegingskader, al moeten visies per dorp/wijk nog worden opgesteld die tot spanningsvelden kunnen leiden. In Twente komt via ‘knooperven’ agrarische bebouwing na opdeling vrij om het platteland leefbaar te houden: is dat ook een idee voor het Emmense buitengebied? Deprogrammeren is nodig, maar niet eenvoudig. Hoe is de menselijke kant adequaat te delen met de inwoners? Verkassen is soms moeilijk. Gezien de zeer volatiele woningmarkt moet de gemeente snel kunnen schakelen. Sommige procedures duren te lang: graag aandacht hiervoor.

ChristenUnie kan zich goed vinden in (de analyse in) deze visie, waarbij de raad goed is geïnformeerd over de ontwikkeling hierin. Wel ontbreekt een inhoudsopgave. Graag info over toekomstige afspraken met corporaties en huurdersorganisaties, zoals aanpassingen in het Lokaal Akkoord. Bij de Drentse EnergieDeal mist de fractie de relatie met de Energienota. Zij meent de gemeente het beleid bepaalt en dus ook de mogelijkheden voor levensloopbestendige woningen en gehandicapten. Een duidelijke definitie daarbij ontbreekt, zoals gemeentelijke eisen en de link met het Bouwbesluit bij alle aspecten in de verbouwing (ook ramen, deuren etc.). De ChristenUnie krijgt signalen van burgers dat passend toewijzen niet goed functioneert: graag betere afspraken met corporaties hierover. Wil het college slopen in de koopsector stimuleren, bijv. met subsidies zoals in het verleden?

CDA vindt dat het samenstellen van de Woonvisie eigenlijk te lang heeft geduurd, want zij is broodnodig gezien de krimp, de steeds mindere match met de behoeften, niet-ingevulde bouwtitels en de sturing op corporaties. De visie is realistisch, duidelijk en compleet met goede voorstellen zoals de woon- en leefbaarheidsvisies per dorp/wijk, de Emmense deal als pilot voor Emmerhout en het stoppen van woningverkoop door corporaties. Het CDA wil duidelijke keuzes, maar dit besef komt onvoldoende terug in de visie, bijv. verduurzaming met hogere (sociale) huurprijzen en tegelijk realisatie van meer goedkope huurwoningen: graag een reactie van B&W. Helder zijn de sloopplannen voor m.n. verouderde rijenwoningen en appartementen zonder lift in de stad Emmen, maar wat te doen met de lege plekken in relatie tot draagvlak voor voorzieningen, stedenbouwkundige wijkkwaliteit en afwaarderingen in de grondexploitatie? Is het niet beter in één wijk rigoureuus in woonblokken te snijden? Terechte aandacht is er voor de relatie woon-zorg. Is de grens van 50 jaar niet te laag? Is het niet beter de jaarlijkse 3 ton te stoppen in de fysieke leefomgeving? De inzet op interne afstemming is toch geen prestatie? Dat zou toch standaard al moeten? Waarom mantelzorgwoningen alleen in de linten, die vergunningsvrij zijn? Gezien de kostbare les van de Delftlanden is het CDA het eens met schrappen van nieuwe grootschalige uitleglocaties en bouwtitels o.g.v. de Structuurvisie Deprogrammering; dus alleen nieuwe woningen toevoegen als er iets tegenover staat (appartementenbouw of centrumontwikkeling in dorpen/wijken). Voor de kostbare Woonvisie is een Fonds Fysieke Leefomgeving hard nodig, maar zijn er naast de gemeente geen derden partijen die het kunnen vullen met krimpgelden of stortingen door particulieren met bouwkvavels?

PvdA is blij dat de visie er eindelijk ligt. Zij is er ten dele tevreden mee. Welke partijen zijn geraadpleegd bij de totstandkoming? Er komen leefbaarheidsvisies per dorp/wijk, maar die moeten

nadrukkelijker deel uitmaken van de Woonvisie als basis voor de Lokale Akkoorden dan nu het geval is. Dat had via de leefbaarheidsstudies gekund; nu is het de vraag of de gemeente de wooncorporaties nog wel op hun verantwoordelijkheid kan wijzen. Wat houden leefbaarheidsvisies precies in en hoe zijn die te realiseren? Hoe kan het dat de looptijd van de Lokale Akkoorden tot 2020 is? De uitkomsten van de overleggen van het bouwprogramma met inwoners en EOP's hadden ook input kunnen zijn voor de Woonvisie: nu ontbreken heldere keuzes in uitbreidings- en slooplocaties. De door de fractie bij de Kadernota voorgestelde kavelruil tussen corporatie- en gemeentegronden is niet terug te vinden. Graag een reactie van de wethouder. De relatie wonen-zorg is heel goed uit te werken in samenspraak met vastgoedeigenaren (Treant, Tangenborgh), maar niet terug te vinden in de visie. Tevreden is de PvdA over de wens om het aandeel huurwoningen onder de huurtoeslaggrens op 80% te stellen; zij heeft begrepen dat corporaties hun huren hiertoe willen verlagen. Ook goed is het streven de woonquote te verlagen naar 30% van het inkomen. Is een woonquote per inkomensgroep of deelgebied niet beter dan een gemeentebreed gemiddelde? Kwaliteitsverbetering van 300-400 woningen per jaar is een forse opgave, zeker bij 70% particuliere eigenaren: hoe dit op te lossen? De PvdA is blij met de blijverslening, wellicht gaan inwoners hiermee voorsorteren op toekomstige invaliditeit en dat kan niet vroeg genoeg beginnen.

Wakker Emmen vindt in de Woonvisie de juiste uitgangspunten terug. De fractie blijft van mening dat de Structuurvisie Deprogrammeren eigenlijk aan deze visie vooraf had moeten gaan. Graag een toelichting op de vermelde, tot 2026 nog stijgende woningbehoefte. Naast de Delftlanden moet bij de deprogrammeringsplannen ook in de buitendorpen nieuwgebouwd kunnen worden indien ook daar behoefte aan is – ook bij particulieren met plannen voor eigen kavels en nieuwe bestemmingsplannen. Alleen nieuwbouw met gevarieerd en kwalitatief gewenst aanbod wordt nog toegestaan. Wakker Emmen gaat ervan uit dat de bijpassende criteria, om willekeur te voorkomen, nog door de raad vastgesteld worden. De huidige woningmarkt is veel onzekerder, zodat toekomstige besluiten ook individuele beoordeling behoeven o.b.v. de Woonvisie. Oud worden in eigen dorp en betaalbaar wonen in leefbare dorpen/wijken zijn belangrijke punten daarbij.

Senioren Belang Noord spreekt van een prima visie – zeker vanwege de aandacht voor alleenstaande, minder draagkrachtige senioren. Jammer dat er weinig mogelijkheden zijn voor starters en zzp'ers en dat levensloopbestendige woningen alleen in kleine aantallen beschikbaar zijn. En dat terwijl veel woonwijken (o.a. Emmermeer, Delftlanden) veel braakliggende kavels kennen.

VVD is blij met deze langverwachte visie om allerlei initiatieven te kunnen toetsen. Op inbreidings- en verdichtingslocaties moeten woonplannen leegstand en verloedering tegengaan, zonder elders nieuwe knelpunten te zorgen. Hoe verhoudt zich dit tot (de voortgang in) de geplande hoogwaardige woningbouw aan de Prinsenlaan tot de Woonvisie? Wat houdt 'snoeien en bloeien' in? Snoeien in buitendorpen t.b.v. bloeien in Emmen-centrum? Zo ja, wat betekent dit voor de vitaliteit van en particuliere initiatieven in buitendorpen (bijv. de Planetenbuurt in Klazienaveen)?

Reactie college

Wethouder Otter spreekt stellig tegen dat de buitendorpen op slot gaan. Er moet ruimte zijn in elk dorp om te blijven wonen en bouwen, alleen is in enkele plaatsen wel krimp te verwachten en daar moet de gemeente tijdig op inspelen. Veenoord is een beter voorbeeld dan de Prinsenlaan, waar de grond onder 40 te slopen, zeer verouderde seniorenwoningen (snoeien) wordt ingeruild tegen 24 mooie nieuwe versies op locatie Werkhorst (bloeien), wat tevens meer ruimte biedt voor particuliere initiatieven. Dit wil de Woonvisie fasegewijs en langjarig realiseren voor alle dorpen en wijken. De vele voorbereidingen voor de samenstelling van de visie kostten tijd, maar is nog wel tijdig: de oude loopt eind 2017 af, het staand beleid liep al die tijd gewoon door en de data van de woningmarktanalyse waren al eerder bekend. Bedoeling is de Lokale Akkoorden in 2018 te herijken. Ondanks de wachtlijsten kan iedereen in de gemeente bij hoge urgentie nog steeds binnen een week een woning,

maar uiteraard niet als men een specifieke straat of adres wenst. De opgave voor starters en zzp'ers is inderdaad complex. De (binnenkort) op te leveren nieuwbouwprojecten zullen bij die doelgroep voor meer doorstroming zorgen. Gemeentebreed is er ruimte genoeg c.q. te veel, zeker na sloop. Hoogbouw is alleen noodzakelijk bij gebrek daaraan en zal dus in beperkte mate voorkomen – behalve Emmen-centrum waar de bebouwing dichter is.

PvdA verneemt ook dat dorpsinwoners graag in hun dorpen blijven wonen, senioren het liefst in een appartement. Is hoogbouw dus niet mogelijk in de buitendorpen?

Wethouder Otter herhaalt dat nergens de zaak op slot gaat, alleen is het de vraag of hoogbouw wenselijk is als er in een dorp al genoeg ruimte is. Bovendien is ook grondgebonden bouw van gelijkvloerse appartementen met tuin mogelijk. Voor de Woonvisie zijn alle stakeholders via werksessies geraadpleegd: projectontwikkelaars, aannemers, makelaars, corporaties en ook de Seniorenraad. Alle resultaten van de sessies zijn ook met hen gedeeld voor reactie. Woon-werk: er zijn al talloze mogelijkheden om een privéwoning zakelijk te gebruiken (o.a. Waanderveld, Meerdijk), zodat het niet nodig is hiervoor separaat beleid te ontwikkelen. Verkoop van huurwoningen op slechte plekken c.q. met slecht toekomstbeeld is niet langer gewenst, tenzij een woon- en leefbaarheidsvisie lokaal kansen biedt. 400 te verbeteren en slopen woningen (ook gespikkeld bezit) is inderdaad een stevige opgave voor corporaties en particulieren, toch is dit de ambitie die men moet nastreven. Voor de komende jaren moet een nieuwe aanpak komen in nauw overleg met de corporaties, te financieren vanuit een fysiek leefbaarheidsfonds of Drentse krimp gelden. In 2040 wordt een krimp van 12.000 bewoners (6.000 woningen) verwacht. Mocht er toch aanvoer van buitenaf komen, dan nog ligt er voor 20 jaar een saneringsopgave van meerdere duizenden (in een tempo van ca. 150 per jaar, om de markt in balans te houden). De overige technische vragen van D66 worden schriftelijk beantwoord. B&W willen de kamerverhuur gemeentebreed regelen via een facetbestemmingsplan. Waterbeheer is automatisch al aandachtspunt bij aanpassingen in de openbare ruimte. De Twentse knoopperven kunnen prima voor meer differentiatie in het woningaanbod zorgen en zijn dus van harte welkom. Naar LEF! toe: deprogrammeren is niet slopen maar wegnemen van nieuwbouwmogelijkheden. De relatie met de Energiënota komt vooral in Emmerhout naar voren. Klachten over passend toewijzen zijn het college niet bekend. Aan subsidies en financiering voor sloop van particuliere woningen wordt gewerkt; wel zijn daar nieuwe producten voor nodig. Het voorkomen van lege plekken bij sloopplannen is echt een uitdaging: daarom worden de woon- en leefbaarheidsvisies nauw samen met een dorp/wijk meerjarig en maatwerkgericht opgesteld. Domesta biedt gratis zonnepanelen aan bij sociale huur, die de woonlasten drukken en dus beter bereikbaar maken. Zo heeft elke corporatie een eigen aanpak om duurzaamheid aan betaalbaarheid te koppelen.

CDA wijst erop dat de huur per saldo wel omhooggaat, waar de 70%- en 80%-grens op gebaseerd is. Hoe reëel is dat dan nog?

Wethouder Otter antwoordt dat dat moet blijken. Uiteindelijk is het ook in het belang van corporaties zelf om sociale huurwoningen bereikbaar te houden door de totale lasten te temperen, met een gemiddelde woonquote van 30%. Voor 2018 staat een nieuw woonlastenonderzoek gepland, waarschijnlijk niet op inkomensgroep of deelgebied. Het college zal bekijken of in de cijfers nog iets te differentiëren valt. De opgave voor de Delftlanden is o.b.v. de woningmarktanalyse op verantwoorde wijze – ook zonder Woonvisie – bepaald. Uitgangspunt is niet om zo min mogelijk te bouwen, maar een minimumaantal om de wijk 'fatsoenlijk' af te ronden. Nergens in de gemeente gaat de boel op slot, dus ook in de Delftlanden blijft nieuwbouw beperkt mogelijk vanwege het belang van de omzetting van oud bezit naar nieuwe woningen. Het college is niet van zins criteria te ontwikkelen voor de meerwaarde daarbij, daarvoor hangt een plan te veel samen met de individuele situatie. Wel is duidelijk dat er bijv. al erg veel rijtjeswoningen zijn en nieuwe plannen minder gewenst zijn. Met de bewoners van de Ridderstraat is een aparte procesafpraak gemaakt, maar het aantal van zes woningen was te gering om het in de Woonvisie op te nemen.

Tweede termijn

D66 complimenteert de wethouder met diens bevoegen en duidelijke antwoorden en ook voor de Woonvisie.

LEF! is benieuwd of de Woonvisie ook besproken is met EOP De Monden, waar krimp het meest zichtbaar wordt. Het is denkbaar dat daar vanuit het fonds meer middelen heen gaan. De fractie is heel blij met het enthousiasme van de wethouder over de knoopen, die vooral buiten de bebouwde kom zijn. LEF! denkt dat hier een mouw aan is te passen is.

ChristenUnie vraagt of de wethouder inderdaad stelde dat er feitelijk geen wachtlijst is, alleen bij specifieke bewonerswensen. Passend toewijzen is kennelijk B&W onbekend. Volgens de Woonvisie is nu alleen in te schrijven op rolstoeltoegankelijke clusters, dus ook voor mensen zonder handicap: zij worden concurrenten van gehandicapten. Wat verstaat het college onder levensloopbestendige woningen? Dank voor het aanstekelijke enthousiasme van de wethouder voor dit dossier.

CDA sluit zich aan bij het laatste. De fractie kiest i.p.v. de inkomensgrens bij sociale huur vanwege de kwaliteitsslag liever voor verduurzaming. Corporaties moeten geld binnenhalen om te blijven investeren in sloop en verduurzaming; mits financieel onderbouwd is een woonquote van 30% prima. Onder de groep die niet voor aanmerking komt voor hypotheek of sociale huur, zijn ouderen die afwillen van hun goedkope woning, maar na aanscherpen van de inkomensgrens een te hoog inkomen hebben voor sociale huur en op de particuliere markt moeten zoeken. De markt pakt dit vooral in de dorpen niet op. De visie blijft bij het constateren van een trend – zonder maatregelen.

PvdA hoort het CDA eerst niet voor de inkomensgrens kiezen bij sociale huur, maar die fractie houdt daarna alsnog een pleidooi hiervoor. Wat bedoelt zij hier dan precies?

CDA is wel voor betaalbare huren, maar de 80%-grens is geen hard ankerpunt. De fractie kiest dan om financiële redenen eerder voor verduurzaming en de corporaties daar de mogelijkheden voor geven. De pilot-Emmerhout blijft voor koopwoningen op de zonnelingen na weinig concreet. Steek liever in de zoekgebieden voor windenergie geld in woningverbetering.

PvdA ziet dat er aparte dorps- en wijkvisies komen voor leefbaarheid. Waarom niet in de Woonvisie? Volgens de wethouder gaat de woningbouw nergens in de gemeente op slot, maar wie bepaalt waar wel/niet gebouwd c.q. gesloopt wordt en o.b.v. welke criteria? Wanneer is het bestemmingsplan voor kamerverhuur te verwachten en hoe speelt dit in op handhaving op overlast? De vraag in eerste termijn over de betrokkenheid van Treant en Tangenborgh is niet beantwoord.

VVD is positief over de inbreng van als LEF! inzake knoopen en dan vooral de groene daken en tuinen boven de versterking van de omgeving. De VVD is het ook volledig eens met de keuze van het CDA inzake verduurzaming in relatie tot de 80%-inkomensgrens bij sociale huur; beide zijn na te streven, maar daar de verwachting is inderdaad reëel dat zij op den duur met elkaar in de knoop komen. Het CDA-plan om aan verduurzaming een gebiedsfonds voor windenergie te koppelen, stond in de vorige Structuurvisie Windenergie. Vanaf 2021 moeten nieuwbouwwoningen energie-neutraal zijn, wellicht is naast Emmerhout ook een deel van de Delftlanden als pilot in te richten.

CDA is blij dat zijn idee al langer bestaat, waar de VVD het bij het vorige windplan mee eens was. Gaat die fractie het CDA nu dus ook steunen?

VVD bevestigt dat, maar in de uitgangspunten in het Regieplan is door toedoen van o.a. het CDA een andere keuze gemaakt. De vraag waarom mantelzorgwoningen specifiek in de linten moeten komen, is niet beantwoord. De (ouderen)groep die willen huren en van hun koopwoningen afwillen maar te hoog inkomen hebben voor sociale huur, dreigen inderdaad tussen wal en schip te vallen. De CDA-fractie constateert dit terecht.

Reactie college

Wethouder Otter dankt voor de complimenten voor zijn bevoegdheid. Alle ontwikkelingen in De Monden verlopen gezien de impact en het draagvlak in nauw overleg via de EOP's en bewonersbijeenkomsten. Navraag bij Domesta wijst uit: hoe specifiek de wensen, des te langer de wachttijd. Op dit moment is het thema passend toewijzen het college onbekend. De definitie van levensloopbestendige woningen is niet zo geven; zij moeten geschikt zijn om er in elk levensstadium in te leven, maar hoeven om financiële redenen niet per se rolstoeltoegankelijk zijn. B&W zien her en der initiatieven komen voor de door CDA en VVD aangegeven 'tussengroep'. Dit is ook landelijk een probleem, want die mensen zijn toch afhankelijk van pensioenfondsen en investeringsmaatschappijen en bij hen heeft de gemeente Emmen niet de eerste voorkeur. Deels moet ook de markt dit zelf oplossen. Tussen betaalbaar huren en verduurzamen zit inderdaad een spanningsveld, maar ook in het streven naar voldoende beschikbaar hebben van sociale huur en betaalbaarheid versus de inbaarheid van huren lopen de belangen van de gemeente en de corporaties parallel – zeker omdat in deze regio die doelgroep minder kapitaalcrachtig is. Leefbaarheid is inderdaad bewust geen thema in de Woonvisie, omdat wonen een heel breed begrip is. Daarom is zij m.n. op de fysieke woningopgave toegespitst en komen er specifieke woon- en leefbaarheidsvisies per dorp/wijk. Aan het bestemmingsplan voor kamerverhuur wordt gewerkt. De publicatiedatum is nog niet bekend, er moet nog juridisch onderzoek plaatsvinden naar wat wel/niet kan gezien de wildgroei na de verdwenen wetgeving. Treant en Tangenborgh zijn niet bij de Woonvisie gehoord, maar wel bij maatwerkgesprekken over de in de Woonvisie genoemde specifieke woonzorgdoelgroep. Het schema op blz. 46 is een afwegingskader waaraan alle nieuwbouwplannen worden getoetst. Slopen beperkt zich de komende jaren eerst tot het corporatiebezit o.b.v. de woon- en leefbaarheidsvisies. Mantelzorgwoningen worden niet alleen tot linten beperkt, ook op andere locaties moet dat kunnen. In die zin is de formulering onder punt 2 en 3 op blz. 39 te eng en wordt die nog nader bekeken.

Voorzitter Hoogveen stelt vast dat dit raadsvoorstel als B-stuk naar de raad gaat.

7C. Cultuurhistorische waardenkaart en Erfgoednota 2017-2022

Eerste termijn

Wakker Emmen spreekt van een compleet overzicht, maar mocht er later nog sprake zijn van cultuurhistorische waarden, dan ziet men deze graag toegevoegd. Het prima document maakt duidelijk hoe de gemeente om wil gaan met dit thema, wat leidt tot verplichtingen bij ruimtelijke ontwikkelingen, zoals meedenken met initiatiefnemers bij het zoeken naar oplossingen.

PvdA constateert net als de inspreker dat bij dit dynamische document goed naar de bevolking is geluisterd: het houdt rekening met Emmense tradities en de verantwoordelijkheden worden goed beschreven. De fractie is al met al positief over deze nota.

CDA noemt dit stuk geweldig mooi, ondanks de wettelijke aanleiding, dat in samenspraak met de samenleving de eerste stap zet naar het delen van zorg en verantwoordelijkheid voor het erfgoed. Goed dat de top-5 van de bewoners in de waardenkaart staat: worden zij ook geraadpleegd bij aanpassingen en wat verwacht het college van het ErfgoedNetwerk? De nota moet een sturingsinstrument worden voor meer kwaliteit en financiële waarde t.b.v. de leefomgeving, maar dit wordt nauwelijks uitgewerkt in bijv. website, folders en pr-plan zoals in Westerveld wel gebeurt. De identiteit van Emmen is goed uitgewerkt, maar de Waardenkaart stelt onomwonden dat het immateriële erfgoed dicht bij de lokale identiteit komt. Dit verdient meer aandacht: het is meer dan tradities en verhalen, het zijn ook sociale gewoonten en uitdrukkingen. Krijgt de streektaal ook een rol hierin? Hoe wordt het maatschappelijke verantwoordelijkheidsgevoel van initiatiefnemers uitgevoerd? Wordt bij carbidtschieten de inwoners gevraagd die traditie te respecteren c.q. deel te nemen (blz. 19 over 'gedeeld eigenaarschap'). Het raadsvoorstel meldt een uitvoeringsdekking ad € 40.000: na alle mooie ambities vindt het CDA de grootte van dit budget een dieptepunt.

D66 heeft met aandacht en waardering dit prachtige document gelezen, waarvoor de werkgroep en ambtenaren veel werk hebben verzet. Zijn er middelen vrij te maken om van deze grote hoeveelheid (technische) tekst een publieksvriendelijke versie te maken? Volgens de kaart op blz. 66 komen minstens 2-3 windmolenparken in gebieden met zeer grote historische waarden: dit baart zorgen.

VVD betoogt dat een wettelijke verplichting aanleiding is voor deze nota, waar inwoners samen met het ErfgoedNetwerk aan bij hebben gedragen. Het resultaat en ook het erfgoed is indrukwekkend: compliment aan de stellers. Nu is het tijd het te verankeren in de ruimtelijke ordening; wordt de nog op te stellen verordening nog aan de raad aangeboden? De VVD ziet vooral ook meerwaarde voor het toerisme. De uitvoering moet niet te conservatief zijn, nieuwe ontwikkelingen moeten mogelijk blijven. Het uitvoeringsbudget ad € 40.000 vraagt om prioritering; hierdoor moeten de verwachtingen getemperd worden.

LEF! ervaart zoveel enthousiasme en spirit bij de inspreker van het ErfgoedNetwerk, dat de fractie zich geheel achter haar betoog schaaft. In de te ontwikkelen (digitale) educatieplannen liggen kansen voor bewustwording onder de jeugd. Leidt de teleurstelling van het CDA over het uitvoeringsbudget tot het vrijmaken van meer geld?

ChristenUnie deelt het vele verzette werk en de wens van D66 voor een gecompriëerde burgerversie van de nota. Complimenten voor de bijdrage van het ErfgoedNetwerk bij de informatiebijeenkomst. De fractie ondersteunt het raadsvoorstel met enthousiasme. Een goed communicatietraject is onontbeerlijk om interne en extra betrokkenen te informeren over de omgang met erfgoed; een pr-boekwerkje kan hieraan bijdragen. Wat wordt bedoeld met de eerste kanttekening dat de bewoners hun betrokkenheid als negatieve belasting zouden ervaren? € 40.000 lijkt volstrekt ontoereikend om alle uitvoeringsplannen te realiseren, bijv. educatie e.d. Graag een hoger bedrag.

Senioren Belang Noord ziet een prachtige nota vol fraaie intenties volgens welke de gemeente het beste zou voorhebben met het erfgoed. Toch lijkt het te vrijblijvend, de fractie mist een opsomming van concrete projecten inclusief uitvoerenden, tijdspad en financiën. De Waardenkaart is een dynamisch proces dat continu aangepast wordt. Wie bepaalt bij de ontdekking van nieuwe monumenten of zij aan de kaart worden toegevoegd en a.d.h.v. welke criteria? En wie grijpt in als zij aangetast worden door ouderdom of achterstallig onderhoud? De gemeente? Of verdwijnen zij van de kaart? Is de veiligheid van monumenten ook gegarandeerd bij zeer zwaarwegende andere belangen?

Reactie college

Wethouder Otter ziet de nota als vertrekpunt voor uitvoering via in- en externe communicatie en concrete plannen. Het maken daarvan sec kost € 40.000, maar de uitwerking kan tot aanpassing van het kostenplaatje leiden en de hoeveelheid zal dan bij Kadernota/Begroting worden bepaald. Bij sommige objecten (kantongerecht, verhuurd door een vastgoedliefhebber) heeft men er geen omkijken naar, andere vereisen meer financiële inzet. Ook de uitvoerenden en digitale toepassingen (bijv. publieksvriendelijke app-versie van de Waardenkaart) worden in de uitwerking nader bepaald.

CDA is benieuwd of het ErfgoedNetwerk en bewoners vanaf dit vertrekpunt al een rol krijgen.

Wethouder Otter memoreert dat de nota in samenspraak met die partijen tot stand kwam en het zeker voor de hand ligt hen ook bij de actualisatie te betrekken. Hoe dit precies handen en voeten moet krijgen, vergt nadere uitwerking in uitvoerenden, tijdspad en geld. Ook educatie/onderwijs is nodig om de jeugd er actief bij te betrekken. De werkwijze-Westerveld is B&W niet bekend, maar het lijkt goed daarvan te leren. De Erfgoedverordening is in de maak en wordt t.z.t. met de raad gedeeld. Met 'de eerste kanttekening' wordt de mogelijke angst bij bepaalde inwoners bedoeld, als zij zich realiseren dat hun (bijv. te verbouwen) woning ineens een monument blijkt te zijn of in een gebied met hoge cultuurhistorische waarde staat. In die gevallen blijft de gemeente samen met hen zoeken naar mogelijkheden om hun plannen zo goed mogelijk in te passen.

Wethouder Van der Weide vult aan dat beperken van hinder vooropstond bij de door de raad aangewezen zoekgebieden voor windenergie Zwartembergerweg en Pottendijk. Dat deze en ook zoekgebied Westenesch/N34 een hoge cultuurhistorische waarde hebben, is veel langer bekend. **D66** wist het laatste, maar stelt tot zijn schrik vast dat dit ook voor de beide andere gebieden gold.

Tweede termijn

GroenLinks herhaalt de vraag van de inspreker of het ErfgoedNetwerk als EOP kan optreden.

CDA herhaalt zijn beide vragen over immaterieel erfgoed. De nota krijgt opvolging via een verordening. Daar er nog heel veel werk te verzetten is, hoopt de fractie niet dat de vele ambities in de nota straks bij de uitwerking verloren gaan.

Reactie college

Wethouder Otter verwacht dat het thema EOP later in de uitwerking aan de orde komt. Op de vraag naar immateriële zaken kan hij nu niet ingaan: die zullen zich gaandeweg aandienen en dan kan besloten worden daar al of niet iets mee te doen o.b.v. het erfgoedbeleid.

Voorzitter Hoogeveen stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

8. Bespreken A-stukken

8A. Ontwikkeling locatie De Snikke en Herinrichting Marktpluin Emmen

Wakker Emmen is blij dat het college de rondvragen in de raadsvergadering van 30 maart jl. over dit onderwerp heeft opgepakt.

CDA ziet dit als prima en markante ontwikkellocatie: niets doen is geen optie en bovendien wordt de lijn uit het bestemmingsplan doorgetrokken. Hamvraag is wel wat de ideeën omtrent de woningbouw zijn: passen die in de Woonvisie en bij de evenementen op de parkeerplaats ter plekke?

Reactie college

Wethouder Van der Weide meldt dat ter plekke een quick scan is uitgevoerd. Woningbouw daar ligt erg voor de hand en het lijkt goed de huidige functie van het terrein aan het Marktpluin overeen te houden. Wel wil het college de EOP meenemen in vervolg op de inloopbijeenkomst. De Planeet in Klazienaveen is eerder ingevuld dan verwacht, dus die centrumlocatie past in de inbreiding en daarmee ook heel goed in de Woonvisie. Het college is blij met de instemming van de commissie.

Voorzitter Hoogeveen stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

8B. Bestemmingsplan Emmen, Emmermeer, Haagjesweg 162

Voorzitter Hoogeveen stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

8C. Bestemmingsplan Emmen, Schimmerweg 5

CDA is inhoudelijk akkoord met dit plan: goed dat dit voor elkaar komt voor de betreffende bewoner. Hoe staat het met de ontwikkelingen rond het Wapen van Emmen?

Reactie college

Wethouder Otter vertelt dat er al langere tijd gesprekken plaatsvinden met verschillende partijen, maar het ei is nog niet gelegd. Wel gunstig is dat het terrein er nu weer netjes bij ligt.

Voorzitter Hoogeveen stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

8D. Verklaring van geen bedenkingen WKK-installatie en biovergister Gantel 37, Klazienaveen

VVD ontving vlak voor 15.00 uur deze dag nog een brief van een belanghebbende: die heeft de fractie nog niet kunnen bestuderen laat staan bespreken. Daarom stelt zij voor dit voorstel in de raadsvergadering als B-stuk te behandelen.

CDA is het eens met de VVD en verzoekt het college de in die brief gestelde vragen voor die vergadering te beantwoorden om ze betrekken bij de raadsbehandeling. Dit plan moet synergie bereiken met de tuinbouwsector: uit navraag hoort de CDA-fractie hier niets over en LTO Noord spreekt dit zelfs tegen, dus waar baseert het college die stellingname in het stuk op?

DOP sluit zich aan bij het verzoek van de VVD en de vraag van het CDA.

Reactie college

Wethouder Van der Weide memoreert dat dit voorstel al eerder op de agenda stond. De eerdere zienswijze was tegen de vergunning ingediend, deze verklaring staat op zichzelf maar is wel nodig voor de vergunningverlening. Belangrijk aspect was de synergie tussen beide initiatieven (houtgestookte vergister en WKK-installatie), maar in hoeverre die is te bereiken is nog onduidelijk. Er moet nog gebouwd worden en de contracten moeten nog worden afgesloten. B&W zullen nog met een schriftelijke reactie komen op de vragen in de brief van de ontwikkelaar in relatie tot de voorgenomen synergie. In het bestemmingsplan van 2015 was de functie biovergister al toegekend en het plan voldoet ook aan de daarin vastgestelde bouwhoogte. Destijds is het bouwoppervlak voor andere bouwwerken niet goed opgenomen: hier heeft deze verklaring betrekking op.

Voorzitter Hoogeveen stelt vast dat dit raadsvoorstel vooreerst als B-stuk naar de raad gaat.

8E. Bestemmingsplan Emmen, Meerdijk

Eerste termijn

PvdA ziet dat het plan op blz. 2 spreekt van '*Bestemmingsplan Weerdinge*': graag aanpassing.

D66 sluit zich hierbij aan. Ook viel in de bijlage op dat zienswijze 5 in de reactie ontbreekt.

Reactie college

Wethouder Van der Weide zegt toe, de door de PvdA gevraagde tekstwijziging door te voeren en zal de door D66 aangedragen omissie nog nagaan.

Voorzitter Hoogeveen stelt vast dat dit raadsvoorstel vooreerst als A-stuk naar de raad gaat.

8F. Onttrekking Grenssloot aan openbaar vervoer

Voorzitter Hoogeveen stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

9. Onderwerpen ter bespreking: n.v.t.

10. Vaststellen verslag vorige vergaderingen

10A. Vaststellen notulen gezamenlijke commissie Wonen & Ruimte en Samenleving 6 juni 2017

CDA verzoekt de zin "*PvdA vraagt of DOP spreekt (...)*." (blz. 10, alinea 8) te wijzigen in "*CDA vraagt of DOP spreekt (...)*."

Voorzitter Hoogeveen stelt vast dat de notulen van 6 juni 2017 met deze wijziging worden goedgekeurd, onder dankzegging aan de notulist.

11. Ingekomen stukken vanuit het college/presidium

D66 wil graag stuk 11J agenderen voor de commissie.

PvdA, voorzitter Hoogeveen en wethouder Van der Weide wijzen erop dat het om de terinzagelegging gaat, de Integrale Parkeervisie staat al geagendeerd voor de oktobercommissie.
D66 ziet naar aanleiding hiervan alsnog af van genoemde agendering.

GroenLinks wil graag 11A (beantwoording vragen hubs OV) agenderen voor de commissie.

12. Overige ingekomen stukken: n.v.t.

13. Sluiting

Voorzitter Hoogeveen sluit de vergadering om 23.55 uur onder dankzegging.